

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/kongresy-pamieci-narodowej/pomorski-kongres-pamieci-narod/230157,Historia-mowi-przez-pokolenia-Pierwszy-dzien-Pomorskiego-Kongresu-Pamieci-Narodo.html>
03.03.2026, 23:12

„Historia mówi przez pokolenia”. Pierwszy dzień Pomorskiego Kongresu Pamięci Narodowej, Gdańsk 20-21 listopada 2024

Za nami pierwszy dzień Pomorskiego Kongresu Pamięci Narodowej. Centrum Wystawienniczo - Kongresowe AMBEREXPO w Gdańsku - kolebce „Solidarności” - stało się miejscem spotkania pasjonatów historii. W Gdańsku, po raz czwarty po Warszawie, Rzeszowie i Poznaniu, zobaczyliśmy, że historia rzeczywiście mówi przez pokolenia. Wydarzenie zostało objęte Patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

19.09.2025

Pomorski Kongres Pamięci Narodowej to wydarzenie, które stanowi kontynuację długofalowej koncepcji prezentowania oferty IPN w zupełnie nowej formule. Przez dwa dni prezentujemy historię Polski XX wieku, zabieramy wszystkich w fascynującą podróż przez dekady. Wykorzystujemy w tym celu także najnowsze technologie. Mówimy więcej o przełomowych wydarzeniach historycznych. Zapraszamy zarówno grupy zorganizowane, jak i osoby indywidualne, udział w wydarzeniach jest bezpłatny. Rejestracja obowiązuje tylko na [spektakle, koncerty, warsztaty i do strefy nowych technologii](#).

Już pierwszego dnia, wspólnie z licznie przybyłymi gośćmi, wysłuchaliśmy referatów naukowych o niemieckiej eksterminacji bezpośredniej na Pomorzu, obejrzelśmy filmy dokumentalne i wzięliśmy udział w panelach dyskusyjnych. Nie zabrakło spotkań z autorami publikacji, wspólnie mogliśmy przeżywać wzniecone chwile uhonorowania działaczy opozycji komunistycznej z lat 1956 - 1989 odznaczeniami państwowymi. Opowiadaliśmy o historii najnowszej ze szczególnym uwzględnieniem jej wymiaru lokalnego. W Gdańsku - kolebce „Solidarności” poznaliśmy kolejne dane z raportu zespołu naukowców pod kierownictwem dr. hab. Krzysztofa Malickiego, profesora Uniwersytetu Rzeszowskiego - „Edukacja dla pamięci”. Analiza pamięci regionalnej jest potrzebna i konieczna nie tylko dla celów czysto poznawczych, lecz także dla kreowania polityki edukacyjnej. Dzień zakończyliśmy wyjątkowym i niezwykłym w formie koncertem muzyki gamingowej.

Podczas uroczystego otwarcia dr Karol Nawrocki, prezes Instytutu Pamięci Narodowej podkreślił szczególne znaczenie miejsca, w którym odbywa się Pomorski Kongres Pamięci Narodowej: mówił o Gdańsku i jego bogatej historii, o „Solidarności”, o niezłomności ludzi wolnych, którzy odmienili losy Polski, Europy i świata:

„[...] Gdy jesteśmy razem i służymy ważnym wartościom, to możemy osiągnąć sukces. [...] Bo solidarność to wolność w odpowiedzialności - tego uczy nas także Gdańsk. Zabieramy Państwa w podróż do przyszłości. [...] Dzisiaj dowiemy się jeszcze raz, kim jesteśmy w XXI wieku jako narodowa wspólnota, kim powinniśmy zostać w kolejnych dekadach i w kolejnych wiekach, bo Polska to jest wielka sprawa, naród polski ma jeszcze wiele do zrobienia dla tego świata”.

[\(Foto\)Relacja z uroczystego otwarcia Pomorskiego Kongresu Pamięci Narodowej](#)

Jednym z punktów dzisiejszego programu był panel dyskusyjny „Dorobek i perspektywy

współczesnej edukacji historycznej”, wzięli w nim udział prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki oraz poseł na Sejm RP dr hab. Przemysław Czarnek. Panel poprowadził dr Marek Szymaniak, dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku.

W trakcie dyskusji prezes Instytutu Pamięci Narodowej zaznaczył w sposób szczególny, że rzetelna i nowoczesna edukacja historyczna jest podstawą polityki pamięci i częścią *soft power* każdego państwa. A każda próba redukcji i odrzucania treści kształtujących postawy patriotyczne prowadzi do pozbawienia uczniów podstawowej wiedzy współtworzącej tożsamość narodową. Burzony jest tym samym jeden z filarów strategii bezpieczeństwa narodowego – dziedzictwo kulturowe i tożsamość, niezbędne do rozwoju i trwania naszego państwa.

Mówiąc o tym dr Karol Nawrocki wspominał o wycofaniu z podstawy programowej "Gry Szyfrów". Ten nowoczesny projekt gamingowy, odpowiadający na potrzeby młodego pokolenia Polaków dotyczące wzbogacenia przekazu historycznego, został wycofany z podstawy programowej bez dostrzeżenia jego merytorycznej wartości, tylko dlatego, że jest produktem IPN.

[\(Foto\)Relacja z panelu dyskusyjnego „Dorobek i perspektywy współczesnej edukacji historycznej”](#)

Pierwszego dnia Pomorskiego Kongresu Pamięci Narodowej, dr hab. Krzysztof Malicki, profesor Uniwersytetu Rzeszowskiego, zaprezentował raport zawierający wyniki zleconych przez IPN badań na temat wiedzy historycznej Polaków i ich postaw wobec przeszłości – tym razem w odniesieniu do województwa pomorskiego. To już czwarta odsłona raportu „Edukacja dla pamięci”, w tym trzecia edycja regionalna.

Badania przeprowadzone w tym regionie wykazały podobny poziom wiedzy Polaków 20+, uczniów i nauczycieli w zakresie rozpoznawania postaci historycznych i wydarzeń historycznych. Wśród dorosłych 33% wykazało się znajomością postaci, wśród uczniów 15% a wśród nauczycieli 58%. W kontekście znajomości miejsc ten odsetek wyniósł odpowiednio 30%, 15% i 61%. W przypadku znajomości miejsc historycznych widoczny jest znaczny skok wartości – dorośli 59%, uczniowie 36% a nauczyciele 88%. To pokazuje jak ważne jest osobiste doświadczanie kontaktu z historią – bycia w miejscach wydarzeń historycznych.

Badanie całościowe polskich uczniów wykazało, również że 56% z nich uważa lekcje historii za bardzo ważne. To dla nich wiarygodne źródło wiedzy, rzadko jednak postrzegają je jako ciekawe. Wśród Polaków powyżej 20. roku życia lekcje historii oceniane są jeszcze krytyczniej: niecałe 25% uznaje je za wiarygodne źródło wiedzy, a tylko ok. 15% za ciekawe. Skłonność do postrzegania lekcji jako wiarygodnego źródła wiedzy maleje wraz z wiekiem, co może wynikać z doświadczeń edukacyjnych starszych pokoleń w czasach PRL.

Niezwykle cenionymi przez respondentów źródłami wiedzy są miejsca pamięci, muzea i materialne pamiątki przeszłości, które wskazuje aż 47% uczniów. Choć nie są one najczęściej uznawane za najważniejsze, to są często postrzegane jako najciekawsze, a jeszcze częściej jako najbardziej wiarygodne. Stanowią one obiecujący obszar dydaktyki historycznej.

Zaskakujące jest także to jak niewielkie znaczenie przypisywane jest historii w wersji drukowanej, takich jak książki, czasopisma czy dokumenty archiwalne, które rzadko uznawane są za najważniejsze (tylko 10% uczniów) czy najciekawsze źródła wiedzy (tylko 7%). Ponadto, ich pozycja w hierarchii wiarygodności jest niska, zaledwie 17% badanych uczniów uznaje je za wiarygodne.

Także dziś przeżywaliśmy chwile wzruszenia gdy działacze opozycji komunistycznej z lat 1956 – 1989 odbierali z rąk dr Karola Nawrockiego, prezesa IPN odznaczenia państwowe: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyże Wolności i Solidarności. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski odznaczony został Jan Gwizdak.

Podczas uroczystości prezes IPN przypomniał o odwadze i poświęceniu, jakimi wykazali się odznaczeni, walcząc o wolność przyszłych pokoleń i zaapelował:

- Polska potrzebuje dzisiaj waszego świadectwa i waszej obecności także wśród najmłodszych pokoleń, abyśmy wiedzieli, gdzie jest wolność, a gdzie jest zniewolenie.

Krzyż Wolności i Solidarności jest symbolem wdzięczności państwa polskiego dla osób, które swymi zmaganiem z systemem komunistycznym w latach 1956-1989 przyczyniły się do odzyskania przez Polskę niepodległości po półwieczu zniewolenia i zależności od Związku Sowieckiego. Damy i kawalerowie Krzyża Wolności i Solidarności walczyli z systemem komunistycznym, który czynił wszystko, aby odebrać narodowi wartości tworzące nazwę odznaczenia: „krzyż” – to ponad tysiąc lat obecności chrześcijaństwa na ziemiach polskich i współtworzenia przez Polskę cywilizacji łacińskiej, „wolność” – to istota polskości, a „solidarność” – doświadczenie wspólnoty zrodzonej w sierpniu 1980 r. Instytut Pamięci Narodowej wypełnia zaszczytne zadanie składania wniosków, na podstawie których Prezydent Rzeczypospolitej przyznaje Krzyż Wolności i Solidarności.

Po uroczystości odbyła się projekcja filmu w reż. Tomasza Łysiaka pt. [„Którzy ogień podsycają”](#), a po nim dyskusja z udziałem dyrektora Archiwum IPN Marzeny Kruk oraz opozycjonistów odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności:

- [Tadeusza Drwala](#) – działacza opozycji antykomunistycznej, inicjatora utworzenia odznaczenia Krzyż Wolności i Solidarności,
- [Stanisława Fudakowskiego](#) – uczestnika strajków w Stoczni Gdańskiej w 1980 i 1981, członka NSZZ „Solidarność”,
- [Anny Kołakowskiej](#) – w czasie stanu wojennego, jako uczennica VI Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku, zajmowała się drukiem i kolportażem ulotek, skazana na karę 3 lat pozbawienia wolności

[Biogramy osób uhonorowanych i \(Foto\)Relacja z wydarzenia](#)

Na Pomorskim Kongresie Pamięci Narodowej po raz pierwszy pokazaliśmy szerszej publiczności film „Popiełuszko. Testament wolności”, zrealizowany w ramach obchodów 40. rocznicy męczeńskiej śmierci ks. Jerzego z inicjatywy gdańskiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej. Pokazowi towarzyszyła dyskusja o bł. ks. Popiełuszcze. O godz. 20.00 odbyła się premiera filmu na kanale IPNtv.

Wydarzeniem wieńczącym pierwszy dzień Pomorskiego Kongresu Pamięci Narodowej był koncert muzyki gamingowej.

Jeszcze nie tak dawno muzyka do gier kojarzyła się powszechnym odbiorcom z prymitywnymi, często wręcz irytującymi twórcami. Do dnia dzisiejszego ta twórczość przeszła znaczną ewolucję jakościową. Współcześni gracze oczekują też od twórców aby gra była całością ze ścieżką dźwiękową, aby każdej misji w grze, każdemu działaniu gracza towarzyszyła dedykowana muzyka,

körzy wręcz tworzy nastrój tego mementu w grze. Jak wyewoluowała muzyka do gier najlepiej świadczy to, że dziś ta dziedzina doczekała się osobnej kategorii Grammy. Instytut Pamięci Narodowej chcąc dotrzeć do młodych odbiorców nie mógł zaniedbać tak ważnego elementu gier. Chcemy aby gracze otrzymywali kompletny „produkt” – ciekawą fabułę historyczną z inspirującą oprawą muzyczną. Chronos Orkiestra pod dyрекcją Michała Krężlewskiego wykonała kompozycje Przemysława Treszczotki do projektów Biura Nowych Technologii: „Gry Szyfrów”, „Lotników” oraz „Świadectwa poMOCY” .

[\(Foto\)Relacja z koncertu muzyki gamingowej](#)

Już jutro, od godz. 9.30 zapraszamy na drugi dzień Pomorskiego Kongresu Pamięci Narodowej i kolejne fascynujące wydarzenia. W harmonogramie m.in.:

Gala wręczenia Medalem Reipublicae Memoriae Meritum:

W czwartek, 21 listopada 2024 r. w godz. 10.00–11.30 zapraszamy na uroczystość wręczenia medali Reipublicae Memoriae Meritum, który zostanie uświetniony recitalem „Piosenki Henryka Warsa”. Artyści: Tomasz Bacajewski (wokal), Marian Benedyk (akompaniament).

Projekcje filmów dokumentalnych oraz dyskusje:

- Projekcja filmu [„Zmarłych pogrzebać”](#) (reż. Katarzyna Underwood) – film wyprodukowany przez IPN Gdańsk został oficjalnie kandydatem do Polskich Nagród Filmowych Orły 2021 w kategorii Najlepszy Film Dokumentalny.
- Dyskusja pt. „Wołyń po osiemdziesięciu latach” Uczestnicy: dr hab. Edward Gigilewicz (KUL), dr Joanna Karbarz-Wilińska (OIPN Gdańsk), dr Leon Popek, zastępca dyrektora BUWiM IPN. Prowadzenie: Marzena Bakowska-Olszowy.
- Dyskusja pt. „Pomorskie wątki w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL” Uczestnicy: dr hab. Karol Polejowski – zastępca prezesa IPN, Adrianna Garnik – dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, dr hab. Piotr Niwiński. Prowadzenie: dr Bartosz Kapuściak (MŻWiWP PRL).

Promocja książki:

- „Polaków trzeba nauczyć, kto tu jest panem!”. Polityka germanizacyjna niemieckich władz okupacyjnych na Pomorzu 1939–1945. Uczestnicy: dr Daniel Czerwiński, dr Mateusz Kubicki, dr Marcin Owsiański.

Panel dyskusyjny:

- Czy ściganie zbrodni niemieckich w XXI w. ma sens? Uczestnicy: prok. Andrzej Pozorski, prok. Mieczysław Góra, dr Dawid Kobińska, Filip Kuczma. Prowadzenie: prok. Tomasz Jankowski.

Koncert:

- „Oczy zmruż” to jedyny i niepowtarzalny projekt będący próbą zaimplementowania muzyki typowej przedwojennej orkiestry podwórkowej do sfery klasycznej, czego efektem będą oryginalne brzmienia wykraczając poza utarte schematy stylistyczne. Podczas koncertu sięgniemy do utworów z przedwojennych rewii i kabaretów Warszawy, by przedstawić je na nowo, łącząc

styl retro ze współczesnymi aranżacjami orkiestrowymi. Usłyszymy m.in. *Ja bez przerwy śmieję się, Nikodem, Kiedy będziesz zakochany, Abram, ja ci zagram!, To ostatnia niedziela.*

Przedwojenne szlagiery w wykonaniu Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej i Polskiej Filharmonii Kameralnej Sopot pod dyr. Szymona Morusa.

[Zapisz się na koncert „Oczy zmruż”](#)

Wstęp na Pomorski Kongres Pamięci Narodowej jest wolny. Strefa Nowych Technologii przeznaczona dla uczestników od 10. roku życia, korzystanie ze stanowiska VR dla uczestników od 13 roku życia.

[Pomorski Kongres Pamięci Narodowej](#)

[\[PLAYLISTA\] Pomorski Kongres Pamięci Narodowej](#)

[\[TEKST+AUDIO\] „Historia mówi przez pokolenia”. Pomorski Kongres Pamięci Narodowej, Gdańsk 20-21 listopada 2024](#)

[\[TEKST+AUDIO\] Gale, projekcje filmów i dyskusje na Pomorskim Kongresie Pamięci Narodowej](#)

[\[TEKST+ AUDIO\] „Historia mówi przez pokolenia” - konferencja naukowa, debaty i rozmowy o książkach na Pomorskim Kongresie Pamięci Narodowej - Gdańsk 20-21 listopada 2024](#)

[„Historia mówi przez pokolenia”. Strefa Nowych Technologii IPN na Pomorskim Kongresie Pamięci Narodowej, Gdańsk 20-21 listopada 2024](#)

[\[TEKST+AUDIO\] „Historia mówi przez pokolenia”. Strefa Edukacyjna IPN na Pomorskim Kongresie Pamięci Narodowej, Gdańsk 20-21 listopada 2024](#)

[\[TEKST+AUDIO\] „Historia mówi przez pokolenia”. Wystawy, i koncerty na Pomorskim Kongresie Pamięci Narodowej, Gdańsk 20-21 listopada 2024](#)

[\[TEKST+AUDIO\] „Historia mówi przez pokolenia”. Pomorski Kongres Pamięci Narodowej, Gdańsk 20-21 listopada 2024](#)

Instytut Pamięci Narodowej zaprasza 20–21 LISTOPADA 2024 GDAŃSK, AMBEREXPO	RP Patronat Honorowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy	 Pomorski Kongres Pamięci Narodowej
--	---	--

Pomorski Kongres Pamięci Narodowej

□ Gdańsk, Centrum Wystawienniczo - Kongresowe AMBEREXPO
ul. Żaglowa 11
80-560 Gdańsk

Zapraszamy!

- [w środę, 20 listopada 2024 r.](#), od godz. 10.00
- [w czwartek, 21 listopada 2024 r.](#), od godz. 9.30.

Zobacz też:

[Raport „Edukacja dla pamięci”. Prezentacja wyników badania świadomości historycznej Polaków: w języku polskim i angielskim](#)

[Kongres Pamięci Narodowej, Warszawa 13-15 kwietnia 2023](#)

[Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej, Jasionka 4-5 października 2023](#)

[Wielkopolski Kongres Pamięci Narodowej, Poznań 18-19 czerwca 2024](#)

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy IPN - Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

